

الف. توصیف دوره

اطلاعات دوره:

نام دوره: آشنایی با مبانی طب ایرانی و مکمل ویژه دانشجویان مقطع کارشناسی فیزیوتراپی
گروه آموزشی ارائه دهنده: طب سنتی، دانشکده طب سنتی دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی
زمان ارائه: نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵
تعداد واحد: ۲ واحد نظری
فراگیران: دانشجویان کارشناسی فیزیوتراپی
پیش نیاز: ندارد
محل ارائه: دانشکده علوم توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
تاریخ شروع دوره: بهمن ماه ۱۴۰۴
تاریخ آزمون پایان دوره: تیرماه ۱۴۰۵

اطلاعات مسئول دوره:

نام مدرس: دکتر سجاد صادقی (عضو هیئت علمی)
اطلاعات تماس مدرس: Drsadeghi@sbmu.ac.ir ، شماره تماس ۸۸۷۷۳۵۲۱
داخلی ۲۲۳

شرح دوره:

در این دوره آموزشی، دانشجویان با تعاریف جهانی و مفاهیم مرتبط با طب سنتی و مکمل (Traditional & Complementary Medicine) و طب فراگیر و همچنین اصول پایه و حیطه فعالیت برخی از مهمترین و مشهورترین مکاتب طب که بیشترین شواهد علمی را در دنیا دارند آشنا خواهند شد و اطلاعاتی در مورد مبانی طب ایرانی و رویکرد کلی آن در حفظ و ارتقای سلامتی و درمان بیماری‌ها دریافت خواهند کرد. همچنین، با رویکرد طب ایرانی به بیماری‌های عضلانی-اسکلتی آشنا شده و تکنیک‌هایی برگرفته از طب ایرانی و مکمل که در بهبود مشکلات عضلانی-اسکلتی کاربرد دارد را فراخواهند گرفت.

ب- اهداف کلی دوره

آشنایی دانشجویان کارشناسی فیزیوتراپی با کلیات و مبانی طب ایرانی و طب مکمل و کاربردهای آن در بهبود مشکلات عضلانی-اسکلتی، اصلاح نگرش آنان نسبت به جایگاه طب سنتی مبتنی بر شواهد علمی در نظام بهداشت و درمان، ترغیب دانشجویان به انجام فعالیت‌های پژوهشی مشترک با موضوعات میان رشته‌ای توانبخشی و طب سنتی و مکمل.

ج- اهداف اختصاصی

۱. اهداف شناختی

- دانشجو در پایان جلسه اول بتواند تعریف طب سنتی و مکمل و طب فراگیر و جایگاه آن در سیستم آموزش و پژوهش پزشکی و نظام سلامت در کشور های دنیا، سیاست ها و استراژی های سازمان بهداشت جهانی در مورد آن را تشریح کند.
- دانشجو در پایان جلسه دوم بتواند تاریخچه طب ایرانی از گذشته تا معاصر و ابداعات دانشمندان ایرانی در پزشکی را بیان کند.
- دانشجو در پایان جلسه سوم بتواند اصول و مبانی طب سنتی ایرانی شامل کلیات طب سنتی، تعریف طب، تقسیم بندی طب، ارکان و مزاج را شرح دهد.
- دانشجو در پایان جلسه چهارم بتواند اصول و مبانی طب سنتی ایرانی شامل مزاج و اخلاط و نکات کاربردی آن، اعضای بدن و تقسیم بندی آن ها را شرح داده و منظور از ارواح، قوا و افعال در طب ایرانی را بیان کند.
- دانشجو در پایان جلسه پنجم بتواند اهمیت اصلاح سبک زندگی در طب ایرانی و تدابیر طب ایرانی برای مدیریت آب و هوا را بیان کند.
- دانشجو در پایان جلسه ششم بتواند تدابیر طب ایرانی در زمینه خوردن و آشامیدن و حرکت و سکون را بیان کند.
- دانشجو در پایان جلسه هفتم بتواند تدابیر طب ایرانی در زمینه خواب و پاکسازی بدن را بیان کند.
- دانشجو در پایان جلسه هشتم بتواند تدابیر طب ایرانی در زمینه مدیریت حالات عصبی و روانی را بیان کند.
- دانشجو در پایان جلسه نهم بتواند علائم ده گانه برای شناخت مزاج ذاتی انسان را بیان کند.
- دانشجو در پایان جلسه دهم بتواند قوانین کلی درمان بیماری ها با غذا در طب ایرانی و تفاوت های خوراکی ها از نظر سردی- گرمی را بیان کند.
- دانشجو در پایان جلسه یازدهم بتواند تقسیم بندی ماساژ در طب ایرانی (دَلک و غَمَز) و اهداف درمانی ماساژ در طب ایرانی را بیان کند.
- دانشجو در پایان جلسه دوازدهم بتواند انواع ماساژ درمانی از نگاه طب ایرانی و کاربردها و فواید درمانی هر یک را بیان کند.
- دانشجو در پایان جلسه سیزدهم بتواند روش های تقویت اثر ماساژ درمانی و قوانین ماساژ درمانی در گروه های خاص مانند کودکان، سالمندان و ورزشی را بیان کند.
- دانشجو در پایان جلسه چهاردهم بتواند موارد احتیاط در ماساژ درمانی و انواع سبک های رایج ماساژ در دنیا را بیان کند.
- دانشجو در پایان جلسه پانزدهم بتواند کاربردهای درمانی، موارد احتیاط و عوارض بادکش درمانی را بیان کند.
- دانشجو در پایان جلسه شانزدهم بتواند کارکردهای طب ایرانی و طب سوزنی را در فیزیوتراپی را تشریح کند.

۲. اهداف عاطفی

- دانشجو در پایان دوره، نگرش صحیحی نسبت به طب ایرانی مبتنی بر شواهد کسب کند و قادر به درک تفاوت های جریان دانشگاهی طب ایرانی با جریان های غیر علمی با نام طب سنتی باشد.
- دانشجو در پایان دوره، نسبت یادگیری مطالب بیشتر در مورد آموزه های طب ایرانی و مکمل به ویژه مرتبط با بیماری های عضلانی- اسکلتی علاقه نشان دهد.
- دانشجو در پایان دوره، نسبت مفید بودن تلفیق طب ایرانی مبتنی بر شواهد علمی در نظام بهداشت و درمان کشور دیدگاه مثبت داشته باشد.
- دانشجو در پایان دوره، نسبت به اجرای پژوهش های میان رشته ای در زمینه ی کاربرد روش های درمانی طب ایرانی و مکمل در فیزیوتراپی و توانبخشی علاقه نشان دهد.

- دانشجوی در جلسات مختلف تدریس، در بحث های گروهی فعالانه شرکت کند.

۳. اهداف روان- حرکتی

- دانشجوی در پایان دوره، قادر به جستجوی مقالات علمی مرتبط با طب سنتی و مکمل و بیماری های عضلانی-اسکلتی باشد.
- دانشجوی در جلسات پایانی دوره، قادر به ارائه یک کنفرانس علمی در مورد مقالات اثربخشی درمان های طب سنتی و مکمل در بیماری های عضلانی-اسکلتی باشد.
- دانشجوی در پایان دوره، قادر به اجرای مستقل بادکش درمانی در ناحیه پشت بیمار به درستی بر روی نمونه باشد.

د- روش تدریس

- سخنرانی تعاملی با استفاده از ابزارهای کمک آموزشی شامل پاورپوینت، مژیک و وایت برد و پخش فیلم و کلیپ آموزشی
- آموزشی عملی : باتوجه به کاربردهای درمانی بادکش درمانی در بیماری های عضلانی-اسکلتی، تکنیک بادکش درمانی گرم و سرد روی نمونه واقعی در کلاس انجام خواهد شد و دانشجویان فرصت تمرین و اصلاح اشکالات تحت نظر استاد را خواهند داشت.
- یادگیری پژوهش محور (Inquiry-based Teaching): هریک از دانشجویان موظف است حداقل یک مقاله علمی منتشر شده در مورد اثربخشی درمان های طب سنتی و مکمل بر بیماری های عضلانی-اسکلتی را جستجو و انتخاب کند و در یک از جلسات دوره (با هماهنگی مدرس) ارائه و نقد کند.
- استفاده از دانشجویان در تدریس: هر کدام از دانشجویان، در صورت تمایل می توانند بخشی از محتوای دوره را طبق برنامه اعلام شده مدرس، جهت آموزش دانشجویان ارائه می دهد.

ه- وظایف و انتظارات از دانشجو

حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر (کنفرانس مقاله علمی)، مطالعه منابع معرفی شده، مشارکت فعال در برنامه های کلاس و توانایی انجام صحیح بادکش درمانی گرم و سرد به طور مستقل.

و- روش ارزیابی دانشجو

- آزمون کتبی پایان ترم و به صورت چهارگزینه ای است که از منابع معرفی شده طراحی می گردند و ۲۰ نمره دارند.
- دانشجویانی که کنفرانس علمی ارائه دهند، تا ۳ نمره اضافی به نمره ی پایانی آن ها اضافه می شود.
- دانشجویانی که در بحث های درون کلاسی مشارکت فعال داشته باشند، ۱ نمره اضافی به نمره ی پایانی آن ها اضافه می شود.
- دانشجویانی که قادر به انجام بادکش درمانی به طور مستقل باشند، تا ۲ نمره اضافی به نمره ی پایانی آن ها اضافه می شود.
- دانشجویانی که در تمام جلسات دوره حضور داشته باشند، ۱ نمره اضافی به نمره ی پایانی آن ها اضافه می شود.

ز- منابع

منابع اصلی درس:

- درس نامه آشنایی با مبانی طب ایرانی و مکمل ویژه دانشجویان مقطع کارشناسی فیزیوتراپی، گروه نویسندگان، نشر ترنجان، تهران: ۱۴۰۱
- القانون فی الطب، حسین بن عبدالله ابن سینا، انتشارات دار احیاء التراث العربی- بیروت لبنان، جلد ۱، سال ۱۴۲۶ ه ق.
- اکسیر اعظم، محمد اعظم ناظم جهان، تهران؛ دانشگاه علوم پزشکی ایران- موسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل؛ ۱۳۸۷ ه ش.
- **Nicholas, A. S., & Nicholas, E. A. (2020). Atlas of osteopathic techniques (4th ed.). Wolters Kluwer**
- **Maciocia, G. (2015). The foundations of Chinese medicine: A comprehensive text for acupuncturists and herbalists (3rd ed.). Elsevier Churchill Livingstone**
- گزارشهای رسمی سایت سازمان جهانی بهداشت و مرکز NCCIH و سایر منابع معتبر ماساژ در پزشکی رایج
- مقالات مرتبط با ماساژ به سبک طب ایرانی از جمله:
 - <https://doi.org/10.51507/j.jams.2022.15.3.163>
 - <https://doi.org/10.1016/j.jbmt.2020.02.015>
 - <https://doi.org/10.34172/cjmb.2023.30>
 - <https://doi.org/10.22037/R.M.V1I3.4644>

برنامه زمان بندی درس آشنایی با مبانی طب ایرانی و مکمل ویژه دانشجویان مقطع کارشناسی فیزیوتراپی

ردیف	تاریخ	ساعت	عنوان	استاد
۱.	۴۰۴/۱۱/۲۵	۱۵-۱۳	آشنایی با مکاتب طب سنتی و مکمل (T & CM) (مورد تایید سازمان جهانی بهداشت	دکتر صادقی
۲.	۴۰۴/۱۲/۲	۱۵-۱۳	تاریخچه طب ایرانی از گذشته تا معاصر	دکتر صادقی
۳.	۴۰۴/۱۲/۹	۱۵-۱۳	اصول و مبانی طب سنتی ایرانی شامل کلیات طب سنتی، تعریف طب، تقسیم بندی طب، ارکان و مزاج	دکتر صادقی
۴.	۴۰۴/۱۲/۱۶	۱۵-۱۳	اصول و مبانی طب سنتی ایرانی شامل مزاج و اخلاط و نکات کاربردی آن، اعضای بدن و تقسیم بندی آن‌ها و ارواح، قوا و افعال در طب ایرانی	دکتر صادقی
۵.	۴۰۴/۱۲/۲۳	۱۵-۱۳	اهمیت اصلاح سبک زندگی در طب ایرانی و آموزه‌های طب ایرانی برای مدیریت آب و هوا	دکتر صادقی
۶.	۴۰۵/۱/۱۵	۱۵-۱۳	آموزه‌های طب ایرانی در زمینه خوردن و آشامیدن و حرکت و سکون	دکتر صادقی
۷.	۴۰۵/۱/۲۲	۱۵-۱۳	آموزه‌های طب ایرانی در زمینه خواب و پاکسازی بدن	دکتر صادقی
۸.	۴۰۵/۱/۲۹	۱۵-۱۳	آموزه‌های طب ایرانی در زمینه مدیریت حالات عصبی و روانی	دکتر صادقی
۹.	۴۰۵/۲/۵	۱۵-۱۳	علائم ده‌گانه برای شناخت مزاج ذاتی انسان	دکتر صادقی
۱۰.	۴۰۵/۲/۱۲	۱۵-۱۳	درمان بیماری‌ها با غذا در طب ایرانی و تفاوت‌های خوراکی‌ها از نظر سردی-گرمی	دکتر صادقی
۱۱.	۴۰۵/۲/۱۹	۱۵-۱۳	ماساژ در طب ایرانی (دَلک و غَمَز)، و اهداف درمانی و کاربردها در طب ایرانی	دکتر صادقی
۱۲.	۴۰۵/۲/۲۶	۱۵-۱۳	انواع ماساژدرمانی از نگاه طب ایرانی و کاربردها و فواید درمانی	دکتر صادقی
۱۳.	۴۰۵/۳/۲	۱۵-۱۳	روش‌های تقویت اثر ماساژدرمانی و قوانین ماساژدرمانی در گروه‌های خاص	دکتر صادقی
۱۴.	۴۰۵/۳/۹	۱۵-۱۳	انواع سبک‌های رایج ماساژ درمانی	دکتر صادقی
۱۵.	۴۰۵/۳/۱۶	۱۵-۱۳	کاربردهای درمانی، موارد احتیاط و عوارض بادکش درمانی	دکتر صادقی
۱۶.	۴۰۵/۳/۲۳	۱۵-۱۳	کارکردهای اختصاصی طب ایرانی و طب سوزنی در فیزیوتراپی	دکتر صادقی
۱۷.	آزمون پایانی		زمان اعلامی توسط آموزش دانشکده	